

NØVN

Santiago við Stein er slóknaður

tórbjørn jacobsen

“Elli er vekjari mín,” segði hin gamli. “Hvussu ber tað til, at gamlir menn vakna so tíðliga? Er tað fyri at liva ein dag longur?” “Tað veit eg ikki,” segði drongurin, “alt eg veit, er tað, at ungir dreingir sova fast og leingi.” Soleiðis spjalla teir báðir saman, Santiago og Manolin, í heimsgitnu skaldsøguni “Gamli maðurin og havið” hjá Ernest Hemingway, bókin sum lynti undir, at hann fekk Nobelvirðislønina fyri fagrar bókmentir.

Ein klassikari sum aldri doyri. “Deyr fé, deyja frændur, deyr sjálfur ið sama. En orðstír deyr aldregi hveim er sér góðan getur.” So verður sagt í Hávamáli. Leivur Justinussen, við Stein á Glyvrum, er

farin í annað ljós at vera. Týsmorgunin spasesaði hann framvið tilbúna veiðireiðskapinum út í ein sjúkravogn, helst fyrsta ferðin í 87 ár, at ein almenn funktión hevur tikið sær av honum, og fáar tímar seinri slóknaði hann á Landssjúkrahúsinum, ivaleyst mettur av døgum, hóast vit ikki høvdu varnast tað, so birgur, raskur, áhaldin, virkandi, áræðin, røkin og klárur hann var fram til lötuna, táið Guð mundi halda, at tímin var komin.

Minnist frá óvitaárunum at júst hendan bókin hjá Hemingway, um gamla cubanska útróðrarmannin Santiago stóð í bókarókunum í heiminum hjá Leivuri og faðirsystir míni Nancy. Í týðingini hjá Jacob Olsen.

Leivur í egnum urtagarði við barndómsheiminum í baksýninum

Seinri fann eg útav, at tað var alt annað enn tilvildin, sum hevði borið hana inn hagar. Í høvuðspersóninum hevði Steinamaðurin funnið mannin hann til fulnar kundi identifisera seg við, undantikið tó, at Leivur ongantið gjørdist óeydnusamur sum veiðimaður. Í djúpari pakt við natúruna livdi hann í vónini og frøini um at síggja næsta toskin koma upp úr havsins djúpu

námum, og seinru árinum av fjarðarinnar botni, at gogga hann inn um lúnningina og stokkin og ongin hevði betri skil fyri at leggja til og gjøtla til miðis enn júst Leivur. Tolið og treisknið av Steini er tiltikið. Í ovurmát var hann ríkaður við hesum talentunum, í positivari merking.

Leivur Justinussen varð borin í heim á Glyvrum hin 17. august 1925. Sonur Jústines við Stein og Billu heiman

úr Túni á Toftum. Tey vóru skilafólk og kálvføðingin á øllum mótum hevur verið dygg. Minnst frá smádreingi, at hetta var eitt opið heim, har rúm var fyri øllum. Billa plagdi at traktera okkum við kaffi, og við sínum flogviti fýrði hon ikki fyri at skjóta frá mjódnini við sínum hugsanum. Orð vórðu skift tá fólk kom á gátt, og soleiðis gjørdist Leivur ein sera vitandi maður, væl konsoloderaða intellektið gjørdi tað ikki verri, og eitt sum eg serliga legði til merkis vóru evni hansara at reflektera. Hann trúði ikki øllum slaviskt sum hann las, og eg minnst serliga aftur á samrøðurnar vit høvdu á vaktunum, har hann bíbliukønur sum fáur, tók brot burtúrur Heilagu skriftunum og grundaði yvir hví skribentarnir í Miðeystri høvdu ítað av sum gjørt var. Av einum eldri manni at vera hevði hann eina heilt serliga kritiska tilgongd til alt sum hann sá, las og hoyrði. Í positivari merking. Sum sagt verður, hann svølgdi ikki øllum rátt.

Leivur hevur verið um fermingaralður, táið menn í Europu fóru undir at syndra hetta gamla kontinentið. Týsku nazistarnir ætlaðu at leggja heimin undir seg. Leivur arbeiddi hesa tíðina hjá bretum, allieraða mótpartinum, sum royndi at bjarga europeisku siðmenningini. Hann virkaði við installationirnar í Søldarfirði og um okkara leiðir annars,

meðan stríðið leikaði á, m.a. var hann bilførari. Í oktober mánaða 1944 rakti ein harður smeytur heimið við Stein. Eldri bróðurin Bill fórst við “Verdandi” 21 ára gamalur. Hon var farin av Siglufirði, og spurdist ongantið aftur íaftur. Menn hildu, at hon mundi hava siglt seg á eina minu. Eftir stríðslok fór Leivur til skips og stríddist á thilju og brúgv dastið av eini hálvari øld. Fyrstu tvey árinum við koltogaranum “Urd”. Hann lat væl at hesi tíðini, hóast hetta føroyska uppkeppið av gomlum togarum í afturhvarvinum var meiri enn ivasamt. Minnst hann plagdi at tosa um hendan eina dagin teir lógu uppi við Bjarnoyinna. Í góðveðrinum stóðu teir eina løtu og speidaðu út í havsbrúnna, tá letur í Tummasi Hans í Rituvík, at tóvmegin á “Urd” var so munaltíll, at havhestarnir ikki høvdu áneyðir at køkja í fyri at fylgja í kjalarslóðini á honum.

Seinri var hann við Lambanesi, Lizzie, Minnie, Vesturhavinum Blíða, Columbus og Havalduni. Gitin er enn roktúrurin hann var skipari við Havalduni undir Íslandi. Rokaður undir lúkurnar og væl tað eftir 10 setum. Seinru árinum sigldi hann í koffardi sigling sum stýrimaður og skipari, og soleiðis kom hann víða um í verðini, og sum hin góði eygleiðarin hann var fekk hann nógv burtúrur

Framhald á næstu síðu

Fýra sjófararar í Athen einaferð í sjevtíárunum. Avtiknir niðanfyrir Akropolis. Uppskipaðu føroyskan saltfisk í Pireus. Frá vinstru Leivur Justinussen, Hjalmar Olsen, við Rætt, Tórbjørn Jacobsen og Jóhs. Arne Joensen